

LUX

3 FILMAS
24 VALODAS
28 VALSTIS

FILM

DAYS

MA VIE DE COURGETTE
(MANA DZĪVE KĀ ĶIRBJAGALVAI)

Claude Barras
Šveice, Francija

LUX
FILM PRIZE
EIROPAS PARLAMENTS
PAR KULTŪRU DAUDZVEIDĪBU

ye10
ars

Eiropas Parlaments

MA VIE DE COURGETTE

Mana dzīve kā Ķirbjagalvai

CLAUDE BARRAS ANIMĀCIJAS FILMA

Ķirbjagalvai nav nekādas saistības ar dārzeni. Ķirbjagalva ir drosmīgs mazs puika. Viņš domā, ka pēc mammas nāves ir palicis viens pats pasaulē. Taču jau pavisam drīz viņu gaida jaunas tikšanās jaunajā mājvietā — bērnumamā. Simons, Ahmeds, Žužube, Alise un Beatrise — katram ir savs stāsts, vienlaikus skarbs un maigs. Un vēlāk parādās īpaša meitene, vārdā Kamilla. Kad tev ir desmit gadu, draugu pulks un esi iemīļjies, dzīvē vēl ir daudz ko atklāt. Arī to, kā ir būt laimīgam.

Šī animācijas filma veidota pēc romāna motīviem un paredzēta plašākai publikai. Tā atšķiras no lielākās daļas jauniešu filmu ar oriģinālo estētiku (kustīgas figūras ar lielām un pilnīgi apaļām acīm) un īpaši ar stāstījuma veidu, kas par smagiem jautājumiem ļauj runāt ar lielu smalkjūtību. “Būtu jāuzdrīkstas teikt, ka šis ir ideāls veids, kā ar filmu uzrunāt bērnus,” atzīst *Céline Sciamma*, filmu *Nebēdne un Meiteņu banda*, kas sacentās par LUX kino balvu 2014. gadā, režisore, kam bija uzticēts izstrādāt šīs filmas

PRETRUNA STARP FORMU UN SATURU

Pirmajā mirklī šķiet — *Mana dzīve kā Ķirbjagalvai* iecerēta kā filma bērniem, jo animācijas filmu žanrs pamatā saistās ar gados jauniem skatītājiem. Tēli ar nesamērīgām galvām un lielām, pilnīgi apaļām acīm arī rada šādu iespaidu, vēl jo vairāk tāpēc, ka galvenais varonis ir deviņus gadus vecs puika. Vizuālā telpa, kurā attīstās notikumi, ir visnotaļ krāsaina. Piemēram, Ķirbjagalvai ir zili mati. Personāži veidoti pēc viena modeļa; variācijas izpaužas krāsās, izmēros, balsīs un arī detaļās, kas iezīmē personību, dažkārt mazliet karikatūriski — piemēram, bērnumama direktores Papino kundzes brilles, Simona rēta vai Alises blondā matu šķipsna, kas aizsedz seju.

Tomēr “bērnu kino” iespaids jau sākotnēji ir pretrunīgs. Jau filmas pirmajās minūtēs ir skaidrs, ka sižets un ievirze ir visai tālu no tā, ko parasti piedāvā bērniem: Ķirbjagalvas mamma viena pati skatās televīziju, dzer alu (skārdenes rīpo pa grīdu) un bez ilūzijām komentē seriālā redzamos vīriešus (“Melis!” viņa izsaucas par aktieri, kas sola mīlēt kādu no seriāla varonēm). Savukārt Ķirbjagalva, kuram neraksturīgi savam vecumam zem acīm ir zili riņķi, savāc tukšās skārdenes, lai bēniņos ar tām spēlētos un krautu kaudzē. Kad skārdeņu tornis sabrūk, trokšņa un nekārtības sakaitinātā mamma uzsauc savam dēlam un dodas uz bēniņiem, solot puikam sadot pa mizu...

Šī pirmā epizode efektīvi iezīmē situāciju: ir skaidri noprojams, ka Ķirbjagalvas mammu pametis vīrs un ka bezcerība viņu novedusi pie alkoholisma. Iespējams, naids pret vīriešiem kopumā vai nepatika pret neuzticīgo vīru viņu pamudina vērsties pret savu dēlu, kuru viņa gatava iekautīt par katru sikumu. Šķiet, tas jau ir paradums.

Bezcerīgā situācija pasliktinās vēl vairāk. Ķirbjagalva bailēs no sitieniem ver ciet bēniņu lūku, un tā uzgāžas mammai uz galvas. Dzirdams, kā viņa nokrīt pa kāpnēm. Nākamā epizode apstiprina visdrūmākos skatītāja pieņēmumus. Policists vaicā Ķirbjagalvai, vai viņa mamma *bijusi* laipna pret viņu. Kad tiek uzdots jautājums par tēti, Ķirbjagalva rāda savu lidojošo puķi, uz kura viņš uzzīmējis tēti. Otrā pusē redzama vīsta. “Mana tēva vīsta,” viņš izsakās mātes vārdiem...

Ķirbjagalva, būdams bērns, nav sapratis, ka vīsta patiesībā nav vīsta. Pieaugušajam skatītājam ir nešaubīgi skaidrs, ka tētis aizgājis pie citas sievietes. Šis humors, ko uztver vienīgi pieaugušie, ir skarbs.

Filmas vēstījums top skaidrs pirmajās minūtēs: *Mana dzīve kā Ķirbjagalvai* atgādina bērnu filmu, un, protams, bērni var to skatīties, jo tā veidota no bērna viedokļa, taču tā vērsas arī pie pieaugušajiem.

LIELAS UN PILNĪGI APAĻAS ACIS

Dažkārt bērnu un jauniešu kino cieš no vienkāršotiem un karikatūriskiem, pat pārmērīgi primitīviem raksturiem. Filmā *Mana dzīve kā Ķirbjagalvai* skaidri iezīmēti pretstati starp labajiem un sliktajiem (piemēram, policists Raimons pret Kamillas tanti), un, pat ja ir attēloti aizspriedumi (piemēram, Ahmeds, kas regulāri lej ūdeni uz Raimona galvas, jo “viņš ir policists”, vai kundze kalnos, kas apsūdz Ahmedu zādzībā un melos neapšaubāmi viņa Ziemeļāfrikas izcelsmes dēļ), filmas kopējā ievirze tomēr ir niansētāka.

Simona tēls (šķipsna uz pieres, džemperis ar miroņgalvu, augstprātīga attieksme) uzreiz parāda, ka viņš ir mazs bērnuma barvedis un neliels Ķirbjagalvu mierā. Simons izsmej Ķirbjagalvu, paraujot krēslu, uz kura viņš mēģina apsēsties, un izsakot novēlējumu “Esi sveicināts ģurķī, muļķadesa!”, kas izklausās pēc draudiem. Tomēr pēc abu puiku sadursmes tieši Simons uzrunā Ķirbjagalvu un uzņemas iniciatīvu nodibināt ar viņu attiecības, atklājot iemeslus, kāpēc katrs no bērniem atrodas šajā bērnumā. Turklāt, lai arī Simons nekad neatkāpjas no mazliet dumpīgās attieksmes (bērnuma sienas apzīmētas ar viņa miroņgalvu grafiti), skatītājs atklāj, ka viņa tēls (“lielais puika, kas biedē mazos”) būtībā sevi slēpj citu — labvēlīgā lielā brāļa — personību. Piemēram, viņš palīdz Kamillai aizbēgt no jaunās tantes, un pēc Ķirbjagalvas un Kamillas došanās prom tieši viņš sniedz atbalstu mazajiem, lai arī ir manāmi pikts: “Mēs sacentīsimies, un tas, kurš paliks pēdējais, līdz mūža galam mazgās manas apakšbikses.” Te izpaužas Simona izjūtu gammas sarežģītība — skumjas par šķiršanos no draugiem, apzināšanās, ka viņš nekad netiks adoptēts, vēlme pasargāt jaunākos no pārāk ilgām pārdomām par notikušo, gatavība slēpt savu vājumu ar draudīgumu un, visbeidzot, milzīga vientulība. Simons atrodas tieši pa vidu starp bērniņu un pieaugušo pasauli.

Ķļūstot pieaugušiem, bērnuma bērni sastopas ar savas personīgās pieredzes traumētu redzējumu. Ķirbjagalva ir pieredzējis, kā tēvs pamet

viņu un viņa mammu, kas pēc tam ieslīgst alkoholismā. Alise ir piedzīvojusi seksuālu vardarbību no tēva. Simons ir pieredzējis, kā vecāki nepārtraukti lieto narkotikas un skatās pornogrāfiskas filmas, bet pašlaik pa pastu saņem no mammas dāvanas bez nekādiem komentāriem. Žūzebe ir dzīvojis kopā ar pilnīgi traku mammu. Kamilla ir redzējusi, kā tēvs nogalina viņas mammu un pēc tam izdara pašnāvību. Savukārt Ahmeds un Bea ir piedzīvojuši, kā viņu vecāki tiek atstumti no Francijas sabiedrības — Ahmeda tētis ir cietumā, jo ir “aplaupījis degvielas uzpildes staciju, lai samaksātu par *Nike* sporta apaviem”, savukārt Beas mamma ir izraidīta no valsts. Nav nekā divaina tajā, ka viņiem ir lielas acis, uzzinot, ka dzīvē var būt arī citādi. Piemēram, Ķirbjagalva nespēj noticēt Rozi paziņojumam, ka viņa dos pirmsmiega bučas. Kad bērnuma bērni uz kalna redz, kā mazs puika nokrīt un mamma palīdz viņam piecelties un mierina, viņi sastinguši lielām acīm vēro notiekošo. “Viņa mamma ir jauka,” saka viens no bērniem. “Tā nevar būt viņa mamma,” atbild otrs. Šķiet, viņi nepazīst šādu mīlestības un maiguma pilnu mierināšanas žestu, tāpēc apšaubā, ka mamma var būt uz to spējīga. Viņus no seksuālā viedokļa ļoti interesē arī milas stāsts starp audzinātāju Rozi un pamatskolas skolotāju Pola kungu. Bērni mēģina šīs attiecības izprast. Tikai Ķirbjagalva paskaidro: “Viņi vienkārši ir iemīlējušies — viņš tur viņu cieši, jo baidās, ka viņa aizies projām.” Protams, Ķirbjagalva to zina tāpēc, ka pats ir iemīlējis Kamillā.

SOLI PA SOLIM KĻŪSTOT STIPRĀKIEM

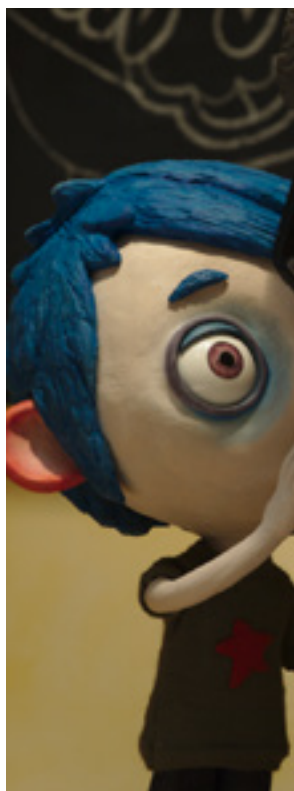
Bērnunama bērni, no kuriem visi ir piedzīvojuši dzīves grūtības, protams, cieš, un šis ciešanas vairāk vai mazāk izpaužas viņu rīcībā. Ahmeds piecūrā gultu. Alise sapin kājas ar elastīgo lenti un sāk "vibrēt", kad viņas tuvumā izraisās konflikts (viņa trīc un triec galda piederumus pret šķīvi). Bea sauc mammu, kad dzird automašīnas skaņu. Simons, kā jau minēts, slēpjas aiz skarbā puikas maskas. Žužube nepārtraukti ēd. Kamilla slēpjas skapī...

Kad bērni tiek laukā no savas "saindētās" vides, viņi pamazām atkopjas. Par to liecina neuzkrītošas pazīmes. Ķirbjagalva, kurš kā vienīgo piemiņu par savu mammu ir saglabājis tukšu alus skārdeni, no tās saloka kuģīti un pasniedz Kamillai. Tā atgādinājums par sliktu pieredzi kļūst par jauku simbolu jaunām un daudz pievilcīgākām attiecībām. Ahmeds, kuru uz kalna apsūdz mazas meitenītes mamma, no šā atgadījuma vairs atceras tikai to, kā meitenīte ar cēlu žestu viņam uzdāvinājusi slēpošanas brilles, no kurām viņš vairs nešķiras. Alise pārvar nervozitāti, mēģinot pārspēt rekordu lēkšanā uz vietas. Šī lēnā izeja no smagās situācijas uz mierīgu un laimīgu dzīvi redzama arī bērnu auguma atzīmēs uz sienas. Kad Ķirbjagalva kopā ar Raimonu un Kamillu iegriežas dzīvoklī, kur viņš mitinājies kopā ar mammu, auguma atzīmes atbilst viņa traumatiskajai pieredzei (dienu, kad es paliku uz otru gadu; diena, kad aizgāja tētis...), taču Raimona mājās šīs zīmes liecina par priecīgu notikumu — "dienu, kad jūs kļuvāt par maniem bērniem".

Filmas noslēgumā Ķirbjagalva nosūta Simonam vēstuli. Simons drīz pēc Ķirbjagalvas ierašanās bērnunamā viņam ir atklājis katra bērna pagātņi, secinot: "Vairs nav neviena, kas mūs mīlētu." Taču Ķirbjagalva vēstulē raksta, ka Simonam nav bijusi taisnība, jo ne Ķirbjagalva, ne Kamilla, ne citi bērnunama bērni nav viņu aizmirsuši... Tomēr, iespējams, vēl būtiskāka par šo vēstuli ir Ķirbjagalvas un Kamillas saruna pēdējā naktī kalnos. Zēns iztēlojas iespējamo nākotni kopā ar mammu ("aliņš un teļlūks"...), un ir gandarīts par izglābšanos. Arī Kamilla labprātāk izvēlas dzīvot kopā ar bērniem un bērnunama darbiniekiem nekā ar savu tanti. Un galu galā — ja nebūtu Lefontēnas bērnunama, viņi nemūžam nebūtu satikušies...

Šī bērnu filma uzdod būtiskus jautājumus pieaugušajiem. Kādu dzīves modeli vēlamies piedāvāt bērniem? Vai vide, kādā audzinām savus bērnus, ir labvēlīga harmoniskai attīstībai? Ciktāl pieaugušo kaislības, vilšanās un intereses ietekmē bērnus?

Visbeidzot, skarot sabiedrības spiedienu uz laulības un ģimenes vērtībām, filmā spēcīgi un izteiksmīgi apliecināts, ka tradicionālā ģimene (tētis un mamma) ne vienmēr ir ideāls priekšnoteikums bērnu labvēlīgai attīstībai. Var gadīties, ka tētis un mamma ir vāji, bezatbildīgi, vardarbīgi, klātneesoši... Būtiska ir nevis vecāku loma un statuss, bet attiecības un tas, kā tās tiek veidotas.

JAUTĀJUMI PĀRDOMĀM

Lielākā daļa filmas pieaugušo tēlu ir vai nu labie, vai sliktie varoņi. Tomēr daudzus no viņiem nevar sagrupēt tikai šajās divās kategorijās, jo īpaši no bērnu perspektīvas, kas var mainīties. Piemēram, var minēt Ķirbjagalvas izteikumus par savu mammu vai viņai sacīto. Kā saprast tēta kā supervaroņa attēlu (ar masku un apmetni) uz lidojošā pūķa? Kā saprast Beas reakciju uz viņas mammas atgriešanos? Un ko domāt par Ahmeda tēti, kurš ir cietumā, jo ir “aplaupījis degvielas uzpildes staciju, lai samaksātu par Nike sporta apaviem”?

Gadatīrgus apmeklējumu, uz kuriem Ķirbjagalvu un Kamillu aizved Raimons, iezīmē divas atrakcijas: spoku vilciens un šautuve. Vai jums šķiet, ka bērniem, kas pieredzējuši bailes un vardarbību, šie mirkļi, kad viņi rotaļājas ar savām bailēm un šauj ar šauteni, ir citādi nekā citiem bērniem?

Bērnu un jauniešu filmām jābūt pievilcīgām arī pieaugušajiem, jo viņi ir tie, kas ved savus bērnus skatīties filmas. Arī viņiem jāgūst baudījums, citādi viņi bērnus uz kino vairs nevedīs. Tāpēc filmās bieži vien ir vēl kāds slānis — pieaugušajiem saprotami joki un atsauces “starp rindām”. Tas gan neattiecas uz *Manu dzīvi kā Ķirbjagalvai*. Vai jūs zināt citas “ģimenes” filmas, kas mudina vecākus un bērnus uz patiesu sarunu, nevis piedāvā divas paralēlas interpretācijas? Ja zināt, tad kādas?

les grignoux

10 EIROPAS KINO GADI EIROPAS IEDZĪVOTĀJIEM

Eiropas Parlaments piedāvā noskatīties trīs filmas, kas sacenšas par 2016. gada konkursa "LUX kino balva" galveno balvu:

À PEINE J'OUVRE LES YEUX (Atverot acis), režisore *Leyla Bouzid*
Francija, Tunisija, Beļģija, Apvienotie Arābu Emirāti

MA VIE DE COURGETTE (Mana dzīve kā Ķirbjagalvai),
režisors *Claude Barras*
Šveice, Francija

TONI ERDMANN (Tonijs Erdmanis), režisore *Maren Ade*
Vācija, Austrija, Rumānija

Šie daudzšķautņainie stāsti, kas ir jauno un talantīgo Eiropas kinorežisoru uzcītīga darba un radošās izdomas rezultāts, tiks demonstrēti LUX filmu dienu 5. ciklā.

LUX KINO BALVA

Kultūrai ir būtiska nozīme mūsu sabiedrības veidošanā.

Ar šo vadmotīvu Eiropas Parlaments 2007. gadā izveidoja LUX kino balvu, kā mērķi izvirzot Eiropas filmu aprītes veicināšanu Eiropā un Eiropas mēroga debašu un diskusiju sākšanu par būtiskām sabiedrības problēmām.

LUX kino balva ir īpaša iniciatīva. Lielākā daļa filmu, kuru uzņemšanā piedalījušās Eiropas valstis, tiek rādītas tikai uzņemšanas valstī un reti izplatītas citur, pat ne citās Eiropas Savienības valstīs, bet LUX kino balva sniedz trim Eiropas filmām unikālu iespēju nodrošināt titrus 24 ES oficiālajās valodās.

Eiropas Parlamenta deputāti balsojumā izraudzīsies vienu LUX kino balvas ieguvēju – to nosauks 2016. gada 23. novembrī.

LUX FILMU DIENAS

LUX kino balva ir jāvusi rasties arī LUX filmu dienām. Kopš 2012. gada trīs filmas, kas sacenšas par LUX kino balvu, tiek plašāk izrādītas Eiropas skatītājiem LUX filmu dienās.

Aicinām izbaudīt LUX filmu dienas — neaizmirstamu kultūras pieredzi, kas sniedzas pāri robežām. No 2016. gada oktobra līdz decembrim varēsiet pievienoties kino cienītājiem no visas Eiropas un noskatīties filmas *Atverot acis*, *Mana dzīve kā Ķirbjagalvai* un *Tonijs Erdmanis* kādā no 24 Eiropas Savienības oficiālajām valodām. Neaizmirstiet nobalsot par sev tikamāko filmu mūsu tīmekļa vietnē luxprize.eu vai Facebook lapā!

SKATĪTĀJU BALVA

Skatītāju balvu piešķir LUX kino balvas skatītāju balsojuma uzvarētājam. Nepalaidiet garām iespēju nobalsot par kādu no šīm filmām — *Atverot acis*, *Mana dzīve kā Ķirbjagalvai* vai *Tonijs Erdmanis*! Iespējams, Eiropas Parlaments tieši jūs uzaicinās piedalīties Karlovi Varu Starptautiskajā filmu festivālā 2017. gadā un paziņot filmu, kas saņēmusi skatītāju balvu.

SKATĪTIES,
APSPRIEDIET
UN BALSOJIET!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽISORS: *Claude Barras*

SCENĀRIJA AUTORE: *Céline Sciamma*

OPERATORS: *David Toutevoix*

ANIMĀCIJAS REŽISORS: *Kim Keukeleire*

MŪZIKAS AUTORE: *Sophie Hunger*

PRODUCENTI: *Max Karli, Pauline Gyga,
Aremelle Glorennec, Eric Jacquot, Marc Bonny*

KINOSTUDIJA: *Rita Productions, Blue Spirit
Productions, Gebeka Films, KNM, Radio Télévision
Suisse, SRG SSR, Rhône-Alpes Cinéma, France 3
Cinéma, Helium Films*

GADS: 2016

ILGUMS: 75 minūtes

ŽANRS: animācijas filma

VALSTIS: Šveice, Francija

ORIGINĀLVALODA: franču

IZPLATĪTĀJS: *Must Kāsi*

